

Månadsbrev i augusti 2021 från Håkan Jaldung, ordförande i Heidenstamsällskapet

Sommarmånaderna 2021 har innehållit intressanta och spännande aktiviteter med Heidenstamsällskapet. Vi är nu redan framme i augusti och kan se tillbaka på vandringen i Heidenstams fotspår i Aspa och Olshammar i början av juni och på års- och sommarmötet i juli, traditionellt anordnade på Heidenstams födelsedag.

Års- och sommarmötena genomfördes i Motala segelsällskaps lokaler i Motala, alldeles intill Vättern. Styrelseledamoten Rolf Ström var ansvarig för lokaler och de praktiska frågorna kring mötena och hade ordnat allt på bästa sätt. Medlemmen Tora Wigstrand var årsmötesordförande med stor skicklighet. Vice ordföranden Karin Lohm hade med framgång lyckats engagera författaren och företagaren Thomas Gür att föreläsa för oss. Sedvanlig god lunch från Olshammarsgården intogs efter mötena.

Sven-Göran Fransson och Rolf Bengtsson avgick ur styrelsen, Rolf efter ett år. Sven-Göran har varit en synnerligen kunnig styrelseledamot under många år. Hans kunskaper om Heidenstams person och verk är en stor tillgång för vårt sällskap. Vi hoppas att Sven-Göran även fortsättningsvis kommer att skriva artiklar för hemsidans Tankar & Utkast. Nya styrelseledamöter är Calill Ohlson från Zinkgruvan och Martin af Robson, Stockholm. Årsmötesprotokoll 2021 och årsmötets enhälliga beslut till ändring av §§ 2–5 i stadgarna har införts på hemsidan samt det konstituerande styrelsemötesprotokollet från 6 juli.

Gürs föreläsning uppskattades mycket av medlemmarna på det välbesökta års- och sommarmötet. Vi fick bland annat höra Gür citera och analysera följande text av Staffan Björck som kan läsas på *sidorna 313–314* i Björcks avhandling från 1946 med titeln *Heidenstam och sekelskiftets Sverige: "I gemenskapens intresse lade Heidenstam starka band på sin subjektivism och modifierade sin hållning i riktning mot det samlande och representativa; trotsaren och den bisarra polemikern blev en utjämnare, en talesman för klokhet och måtta"*.

Det var en fin upplevelse att lyssna till hur en av landets mest framträdande samhällsdebattörer har tagit sig an Heidenstams diktning och bland annat studerat Heidenstams övergång "Från radikalism och utopi, till sans . . ." som var Gürs rubrik till ovannämnda citat av Björck. Det bestående intrycket av Gürs föreläsning är att Gür har observerat och reagerat på samma förhållanden som Lars Forssell. Forssell skrev: "Heidenstam var lätt att glömma men för levande för att dö". Gür har nästan lovat att skriva något för vår hemsida vilket vi ser fram mot med både glädje och förväntan.

Den 19 augusti kommer Heidenstamsällskapet att anordna vandringar vid Övralid i Heidenstams fotspår. Föreställningar kring Heidenstams debutbok *Vallfart och vandringsår* med litteraturvetaren Styrbjörn Järnegard kommer att genomföras i biblioteket på Övralid. Se vidare till medlemmarna utskickat programblad eller under fliken Program på hemsidan. Restriktioner på grund av pandemin medför att säkerhetsfrågorna står i centrum för genomförandet av vandringarna och föreställningarna. Anmälan krävs därför till föreställningarna. Vi kan komma att behöva begränsa antalet deltagare i biblioteket. Av programbladet framgår hur anmälan går till. Vi hoppas naturligtvis på att inte behöva lämna några återbud på grund av tillkommande restriktioner under pandemin.

Heidenstam skrev uppskattande om sommaren. I *När kastanjerna blommade* skrev han beträffande juni månad att "trädgårdar och hagar stodo nu i sin prakt". I ett brev till Kate Bang från juni 1930 skrev han från Övralid: "Varför är det inte junikväll hela året?".

Visst återspeglas sommaren i Heidenstams välkända dikt "Paradisets timma" och kanske särskilt juli månad? Dikten ingår i diktsamlingen *Nya dikter* från 1915.

Handskriften av dikten "Sommarljuset" är daterad "Vid Klefven aug. 1915". Är det fler än jag som tycker att dikten "Sommarljuset" uttrycker en "augustikänsla"? Men visst, Heidenstam har i diktens första strof även lyft fram en "allmän sommarkänsla". Dikten ingår i *Nya dikter* och har då följande lydelse:

Du underbara sommardag,
som med ditt ljus mig fyller!
Den mjuka stigen vandrar jag
bland vilda rosors myller.

Här glimmar sjön i branta djup
och speglar håll och grenar,
och getter högt på bergets stup
gå tyst bland mörka enar.

Bestråla, ljus, de minsta snår,
som dina marker smycka!
Från dig jag kom, mot dig jag går,
bevingad av din lycka.

Den andra strofen i dikten gav Heidenstam ursprungligen följande lydelse:

På bergen gå små vita lamm
inunder höga enar,
och sjön i djupet blänker fram
och speglar håll och stenar.

Varför ändrade Heidenstam texten i den andra strofen? Tillförs något genom ändringarna? Han "omorganiserade" strofen och han bytte ut orden "lamm" mot "getter", "höga enar" mot "mörka enar" och skrev att sjön "glimmar" istället för "blänker". Är verkligen den andra strofen en naturlig del av dikten och är ändringarna en förbättring av den ursprungliga texten? Hoppas på att det finns någon av er som kan besvara frågorna eller vill resonera kring den andra strofen i dikten.

Avslutar månadens ordförandebrev med några rekommendationer rörande Heidenstamlitteratur att söka på antikvariaten varhelst ni finner dem: Staffan Björcks avhandling *Heidenstam och sekelskiftets Sverige* 1946 liksom Hugo Kamras avhandling från 1942 med titeln *Den unge Heidenstam*. Den lilla vackra boken *Verner von Heidenstam* från 1909 av John Landquist är väl värd att köpa liksom avhandlingen från 1953 *Från åttital till nittital* av Karl-Erik Lundevall. Återkommer till dessa böcker vid ett annat tillfälle under verksamhetsåret då även senare utgiven Heidenstamlitteratur kommer att uppmärksammas.

Ge inte upp sökandet efter intressant Heidenstamlitteratur och lycka till!

De allra bästa sommarhälsningar!